

Zmernost pospešuje prebavljanje. Zmernega človeka ne tišči jed, glava mu je lahka, misli pa jasne. Naj se razgovarja o čisto navadnih suhoparnih rečeh, vendar te zna zabavati. Zmerni ljudje se poprimejo z veseljem vsakega posla, dolgo žive, in malokdaj obole. Zmernost tedaj bogato nagradjuje človeka.

Starodavni zdravniki grški nam zatrjujejo, da prihaja sleharna bolezen od jedi in pijače. Čim bolje prebavamo, tem finejši bivajo redilni sokovi, in tem močnejši tudi duh naš. „Ne preobkladaj si želodca, če hočeš biti vedrega duha,“ trdi Cheyne. S tipanjem je nek slepec prav dobro pogodil vsako barvo, toda edino le tedaj, kedar mu je bil želodec prazen. Dokler je Protogen slikal neko izredno sliko, malo je jedel in pil, da ni zajedel in zapil finega ukusa.

## Naši dopisi.

Iz Železnikov, 24. januarja. (*Raznoterosti.*) Sinoč kmalu po 7. uri bile so poslopja tukajšnjega fužinarja in posestnika, blagorodnega gosp. L. G. kakor tudi vsa dolnja stran Spod. Železnikov v neizrekljivi nevarnosti, vpepeljene biti po požaru. Pričelo je namreč goreti na hlevu imenovanega gospoda sredi sena, slame, in rezanice. Kakoršna hrana so imenovane kerme ognju, je le predobro znano, toraj je bil tudi strah in osup o toliki grozni nevarnosti nedopovedljiv. Tisočkrat bodita zahvaljena Bog in sv. Florijan! — posrečilo se je urno na pomoč prihitečim gasilcom, zadušiti ogenj še o pravem času. Ko se bil plamen razširil čez obilno nakupičene zaloge sena in slame, posegel skoz votline po katerih se kerma spušča v štal, napolnjeno z konji in govedi, ko se bili vžgali na tikoma zraven stoječem skednju nakupičeni vozovi, ravno spodaj pa bogate zaloge zabojev in lodric, polnih kovanih žebeljev, kolika ogromna škoda bi bila to za gosp. posestnika. Verh tega je pa v neposredni bližavi več tik ena poleg drugih stoječih hiš z lesenimi strehami in paži, ki bi bile vkončavnemu življu dale toliko netila, da človeku kar merzlo leti čez herbet še sedaj, ako na to nevarnost pomisli. Ta dogodek pač lahko spodbuja vse naše občane k toliko večji in serčnejši hvaležnosti do Njegovega cesar. kraljev. Apostolskega Veličanstva, predobrotljivega Cesarja in Vladarja Franc Jožefa I., ki so nam ravno danes blagovolili poslati po sl. c. kr. okrajnem glavarstvu v Kranji 80 gl. za podporo k napravi še ene, za naš ognja-nevaren kraj tako zelo potrebne brizgalnice. Vsegamogočni Bog poverni jim ta bogati dar tisočerno s tem, da obvaruje njih in Njihovo visokorodno Cesarsko obitelj vseh dušnih in telesnih nevarnost in nesreč! —

Na vprašanje, kako se je ogenj zanetil v tako nevarnem kraju, pač ne moremo drugač misliti, kot tako, da je to prouzročila zopet nesrečna pipa (fajfa). Razun

slamarezeca (škoporezeca) prot večeru ni bilo nikogar na hlevu, o njem pa se pripoveduje, da naprej in naprej mora imeti pipo v zobeh. Da je toraj edino le po njegovi nerodnosti in neprividni malomarnosti nastala tolika nevarnost, ni dvombe. Sodnijska preiskava bo zadevo že pojasnila. Mož bi vtegnil najti čas, premišljevat pod „klučem“ da je brez glave storjena, rada skažena“. —

Zoper zimo se ne moremo ravno od več pritožiti. Ni, kakor navadno pravimo, — „predebela“. t. j. taka, da bi ljudje in živina ne mogli iz snega, ampak za sani, za dovaževanje lesovja in oglja iz gorovja prav kakor nalašč. Tudi mraz bi bil lahko še dokaj hujši, kot je, akoravno dobro čutimo, da bo jutер sv. Pavl, in je zima v cvetji. —

Kar zadene zdravje, tudi zamoremo reči: Bodi tisočkrat zahvaljen Bog! V Selški, in tudi v Soriški fari pa so se pokazale koze. Pravijo, da so jih cigani zatrosili pretečene jeseni v našo okolico. Vlačilo se jih je res kar cele trume tu okol. Marsikdo je že djal: Pač bi se vstavila ta nadloga! — A, — kako? Navadno so muzikaši plačujejo od tega davek, toraj terdijo, da so v pravici hoditi z trebuhom za kruhom, kamor se jim zljubi. Z ciganom pa pride navadno tudi ciganka z obema še truma otrok, pa jih je koj več kot dovolj. Potem se jih pa ubrani, ako moreš. Človek bi mislil, da bp terda zima in hudo pomankanje take ljudi, ki nimajo domu in strehe, zmodrilo in prignalo k delu in rodnemu življenju, pa zastonj, — cigan je in ostane cigan, nadloga sebi in drugim. L.

**Iz Ljubljane.** — Pri zborovanji za Bleiweisov spomenik dne 24. t. m. je tajnik poročal sledeče: Slavna skupščina!

Dovolite, da Vam nekoliko znamenitejih podatkov kličem v spomin.

Dne 29. novembra l. 1881. izdihnil je prvi naš mož, naš ljubljani in spoštovani oče, dr. Janez Bleiweis vitez Trsteniški svojo blago dušo. Dne 6. januarja 1882 povabila so se vsa narodna društva, da izvolijo delegate v posebno skupino, in 25. februarja t. l. sešel se je ta odbor v prvo svojo sejo ter se tako konstituiral, da je g. dr. Jarnej Zupanc izvoljen predsednikom, g. Kreč tajnikom, mesto njega pozneje Fran Ravnihar, kot zastopnika dež. poslancev izvoljena sta bila gg. Svetec in Fran Potočnik in kot zastopnika ljubljanskega meščanstva gg. M. Pakič in Horak. V drugi seji 4. marcija imenovan je bil g. Luka Robič blagajnikom in sklenilo se je po dolgem razgovoru, da se dr. Janezu Bleiweisu stavi na javnem prostoru dostojen spomenik, spominek na pokopališču, po pismeni izjavi gospe udove pokojnika, pa prevzame rodbina sama. Sklenilo se je dalje, da gg. Jerič in tajnik razpošljeta posebna vabila za pobiranje doneskov vsem dekanom in odličnim narodnjakom in se jih je res odposlalo 182. V

daljni seji dne 19. maja 1882 se je pa moralo konstatovati, da prihajajo doneski nepričakovano poredkoma in da je v prospeh tega poduzetja treba še strune nategniti. Sklenilo se je po časnikih živahne reklame delati in izvolil se je eksekutivni komite 4 gospodov (dr. Zupanec, Drenik, Robič in tajnik) ki imajo s posebnimi polami na vsa mesta, trga in vasi, koder prebivajo Slovenci, vabila razposlati v ta namen, da se imajo povsod odbori in poverjeniki nastaviti ter kolikor možno pospešiti nabiranje novcev bodisi z uplačili enkratnimi, ali v mesečnih ali letnih obrokih. Termin za te uplačila nastavlja se je na 2 leti. Do tje nabralo se je 1000 gld. do 3. aprila 1883. l. 1700 gld. in do danes okolu 1900 gld.

Od omenjene zadnje seje naprej ni bilo nobenega sestanka več, ker so nabiranje doneskov ovirala razne zapreke, med ktere štejem nabiranje novcev za „Narodni dom“, za družbo sv. Cirila in Metoda, za druge manje spomenike itd. poglobljena zapreka pa je iskati v posledicah znamenitega razkola v narodnem taboru, ki je trajal do najnovejše dobe z večjo ali manjo strastjo in oviral uspešno izvršitev našega poduzetja. Vsled tega tudi ni kazalo po danem terminu 2 let sklicati skupščino in čakali smo do boljših časov, ter mislim vsaj dočakali jih, ker šele danes smemo reči, da so se po grozovitih žalostnih skušnjah duhovi polegli in da nam splošno pomirjenje v narodnem taboru omogoči zopet misliti na onega moža, katerega bomo vedno pogrešali, dokler bo živel narod slovenski, katerega bomo vedno slavili. Iz tega pa izvaja eksekutivni komite prošnjo do slavnega odbora, da z novo mladeniško živahnostjo dovrši svojo že žalibog predolgo zavlečeno zadačo.

Gospod blagajnik Robič poroča da je imel dohodkov — do konca leta 1888.

|                                     |                  |
|-------------------------------------|------------------|
| z doteklimi obrestmi vred . . . . . | 2400 gld. 97 kr. |
| stroškov . . . . .                  | 65 „             |
| in prebitka . . . . .               | 2400 gld. 32 kr. |

Sklenilo se je končno nabiranje nadaljevati.

Obed pri gosp. deželnemu predsedniku baron Winklerju. Včeraj popoldne ob 2. bil je pri gospodu deželnemu predsedniku baron Winklerju večji obed, k kateremu so bili vabljeni duhovni dostojanstveniki s gospod knezoškofom na čelu in pa predstojniki cesarskih in samoupravnih oblastev in pa vojaški poveljniki skupaj 32 gostov.

— Načrt za novo gledališče v Ljubljani, katerega sta izdelala deželni inženir Hrasky in arhitekt Walter, pretresavala je v ponedeljek popoldne mnogobrojna enketa interesentov in strokovnjakov in to razun deželnega odbora: dva zastopnika vlade, predstojnik Ziegler in Svitil, dalje: mestni župan Grasselli in inženir Duffè, kot zastopnika gledališkega društva: dr. Kesbacher in Samasa, v imenu hranilnice g. Doberlet, zastopnika gledaliških predstav: direktor Mondheim in dr. Stare, dalje stavbenški mojster Treo in pa vodja tukajšnje tobačne tovarne Rezori in pa dr. Moše. Pričela se je razprava s poročili gospoda odbornika Deschmanna in

inženirja Hrasky-ja, potem pa se je vršil razgovor o predloženih peterih vprašanjih, zadevajajočih v prvi vrsti stavbinski prostor, potem razdelitev in pripravnost posameznih delov gledališča, končno pa o predloženih instalacijah za razsvitljavo, zračenje in kurjavo. Glede stavbenškega prostora priporočala se je od ene strani kot bolj pripraven prostor drevored v zvezdi, ki se je pa od druge strani tudi stehtnimi razlogi pobijal. Glede porabe prostorov naglašalo se je, da za garderobe po načrtu ni dosti skrbjeno, tako tudi ne za postranske prostore pri odru. Glede razsvitljave predlagala se je za oder električna razsvitljava, katera bi se mogla pretikati tudi za prostore gledalcev, za druge prostore pa se predlaga plinova razsvitljava po Sumersovem načinu. O stroških stavbe načrt Hrasky-Walterjev, še ne daje podatkov, toliko pa so trdili strokovnjaki, da bi zgradba po predloženem načrtu daleč presegala v deželnem zboru proračunano svoto 190.000 gld. Toraj bode naloga deželnega odbora sedaj še najvažnejša ta, da preskrbi zanesljive podatke o stroških, katere bi prizadela nameravana zgradba novega gledališča, potem šele je moč pričeti z izdelavanjem podrobnih načrtov.

— Potres. Minulo nedeljo večer po  $\frac{3}{4}$  11 čutiti je bil v Ljubljani in okolici precej močan nad eno sekundo trajajoč potres prihajajoč z severoizhoda proti jugu. Potres spremljalo je precej močno podzemeljsko bobnenje, podobno hitro drdrajočim težkim vozovom.

— Vreme. Mraz ki je v Ljubljani dosegal nekaj dni že 15° R. pod ničlo, padel je v ponedeljek že nazaj na 7°, včeraj pa je skočil zopet na 14°. Po stranskih cestah, razun velike poleg Ljubljane, je dober seninec.

— Družbi sv. Cirila in Metoda se je namenil te dni tako hud, kakor smešen napad. 23. t. m. ima „Neue Fr. Presse“ o njej iz Gradca datiran dopis to trdeč, da je protektor tej družbi oni grof Ignatiew, ki opravlja ta posel menda pri „Slovanskem blagotvornem občestvu“ v Peterburgu; dalje, da so načelniki te gibične („rührig“ jo zove in za to priznanje smo mu hvaležni!) družbe v redni korespondenci z načelniki „občestva“ in da dobiva poljubne denarne podpore od tod ter naposled, da družba ob enem tudi živo agituje za slovansko liturgijo. Samoumevno je, da bo te dni morala donesti „Neue Fr.“ od vodstva izhajajoč popravek teh natolcevanj s pozivom: naj pisatelj za svoje trditve navede dokazov in oseb; sicer je stigmatizovan kot brezsrčnež in brezčastnež. — Znano nam je, da taki in podobni dopisi potujejo iz Ljubljane v druga mesta in postanejo tam, primerno opiljeni in podkovani, n. pr. „Graški“. Znano nam je, da se je tem dopisnikom ponudil prav te dni tehten uzrok zjeziti se nad udi odbora „družbe sv. Cirila in Metoda“: ker uprav 4 njih odločujejo ta čas v najvitalnejih šolskih zadevah na najvišem mestu naše dežele in prav ti so zadnje dobo res k temu pripomogli, da je odzvonilo nekaterim vladnim in narodnim zoprnikom v šolskih krogih med nami Slovenci menda za vselej. — Radi tega torej se natolcuje lojalnost take družbe, ki je odmenila 1. zvezek svoje knjižnice kras-

nem životopisu: „Cesar Franc Jožef Prvi“ in bode te dni razposlala svoj enako lojalni 2. zvezek: „Rudolf Habsburški, praded naše cesarske rodovine“. Radi tega torej je zabeljen dopis tudi z moderno bajko o slovanski liturgiji. Mi, če še kdo drugi, ne vemo v resnici, ne poznamo ne enega duhovnika ali neduhovnika v blizo 80tih, po vsem Slovenskem razkropljenih načelništvih te družbe, ki bi bil, kjer si že bodi, le samo zinil o slovanski liturgiji. Konečno pa bi glede tega zlobnega dopisa radi opozorili še sl. domačo vlado, naj pač prej kot mogoče razdene to njej sami ter naši deželi smrtno sovražno četico, ki od časa do časa, a vselej s fakrijoznim obrazom pošilja s Kranjskega spise domačo vlado grdeč, sovraženo jej Avstrijo sploh črneč, najbolje može našega naroda in naše ože domovine pa v blato gazeč. — Slavno vlado v Ljubljani opozarjamo s temi vrsticami danes prav posebno tudi zato, ker se očitno govori, da so ti tu označeni časniški dopisovatelji izključljivo le samo c. kr. uradniki, in brezizjemno skoraj učiteljskega poklica; z drugo besedo: po prisegi so to Taffejevi vladi najzanesljivejši organi; v resnici pa Taffejevemu imenu najzanesljivejši sovragi!

— Častnim občanom izvolila je občina Šmarije pod Ljubljano 10. t. m. gosp. Josip Gorup-a veleposestnika na Reki in gosp. Ivan Mahkot-a, okraj. glavarja v Ljubljani. Enako tudi občina Horjul gosp. Ivan Mahkot a.

— Gospod Fran Miroslav Kalski je na svitlo dal novo skladbo za glasovir „Kolo“, broj I, in jo gospodu Josipu Gorup-u veleposestniku na Reki, posvečujo. Gospoda Kalski-ja skladbo bodo z veseljem pozdravile mnoga društva, o kojim se goji jugoslovanski narodni ples „Kolo“. Dobiva se pri J. Giontiniju v Ljubljani, cena 1 gld. Tisk je R. Milicev in je, kot tudi papir, prav ličen.

— Iz Ljubljani izlekli so sinoči vpokojenega geometra Černy-a, težko poškodovanega, onega kateremu je pred malo dnevi umrla soproga. Ali se je ponesrečil, ali pa nameno skušal končati življenje, sinoči ni bilo znano. Na mesto nesreče zbrala se je velika množica ljudi.

— Papeževa odlikovanja. Red koji je lani dne 17. julija ustanovil sv. oče Leon XIII. v spomin svoje zlate maše ter ga namenil obojega spola osebam, katere so si posebnih zaslug pridobile za praznovanje papeževega jubileja po raznih deželah, ali pa za pošiljanje umetnin na vatikansko razstavo, dobili so te dni z dotičnimi diplomami vred na Kranjskem: mil. protonotarij kanonik dr. Andr. Čebašek, preč. stolni dekan dr. pl. H. Pauker, preč. kanonik Karol Klun, blag. g. vodja Franc Povše, baronica Lazarini (ki je pa med tem umrla) in gospdč. Jerica Smrekar. Častni križec ima v sredi na eni strani doprsno podobo Leona XIII., in na drugi strani papežev grb pa okoli besede: „Pro Ecclesia et Pontifice“. Nositi je ta novi red na levih

prsih na rudečem traku, kateri ima po sredi belorumenene črte. Čestitamo vsem poslavljenecem!

## Novičar iz domačih in tujih dežel.

**Z Dunaja.** — Povodom rojstnega dneva (30.) nemškega cesarja, bil je na našem cesarskem dvoru slavnostni obed, k kateremu so bili vabljeni poleg nadvojvodov in naših dostojanstvenikov, vsi zastopniki nemškega poslanstva. Cesar napil je na zdravje nemškega cesarja. Navzoč je bil pri obedu tudi grof Taaffe in marsikdo ugiba, da se porabi ta prilika, da nemški cesar podeli njemu višje odlikovanje, da se popravi politično demonstrativno preziranje Taaffe-ja za čas navzočnosti nemškega cesarja na Dunaji.

Bolj in bolj razločne okvire kaže pričakovan načrt zakona o konfesionalnih ljudskih šolah. Kot gotovo se čuje, da vlada predloži načrt zakona in to v gosposki zbornici posebno zato, da liberalci zbornice poslancev nimajo povoda, zagnati dolgo pripravljanega demonstrativnega vriša in pa, da se jim ohladi umetno razgreta domišljija, vsled katere žugajo z izstopom iz državnega zbora. Po takem ravnanji podaja se škofom, členom gosposke zbornice, zavrniti in pobiti že zdavnej znane, pa slabo utemeljene ugovore zoper versko ljudsko šolo.

Danes zboruje zbornica poslancev in pa gosposka zbornica, kakor se trdi, zato v ta namen, da ves državni zbor ob enem izreka svoje čestitanje k zaroki nadvojvodice Valerije z nadvojvodom Franc Salvatorjem.

Z veliko pozornostjo spremljajo se tukaj razprave ogerskega državnega zbora o načrtu vojnega zakona. Menenje, skoraj prepričanje, pa je splošno, da se ves zakon sprejme nespremenjen prav tako, kakor v avstrijskem državnem zboru, in ravno z velikega ropota ogerske opozicije, sklepa se, da jo v to goni obupno prepričanje, da gotovo propade. — Posvetovanja v višjih vojaških krogih velja gotovo že tudi potrebnim izvršilnim naredbam za vojni zakon, ker to že ni več skrivnost, da se ima že letošni nabor novincev vojaških, vršiti po novem zakonu.

**S Trsta** poroča se nam, s kolikimi zaprekami se ima tam boriti slovenska ljudska šola izrekoma ona, ki jo je ustanovila družba sv. Cirila. Tamošnji Slovenci se velikoletnih, žalostnih skušnjah ne čudijo več, da se slovenskemu živelju, sedaj posebej slovenski ljudski šoli, stavijo največje zapreke od strani onih krogov, ki imajo postavno dolžnost in katerim bi preostajala patriotska dolžnost, varovati in braniti državi zveste Slovence.

**Hrvatska.** — Vsled ponezvestenja županovega namestnika Kalabarja, zbral se je mestni zastop k seji, pa vladini komisar, namestnik županov, obsut je